

การบูรณาการแนวทางการสร้างสังคมไทยไร้ความรุนแรงตาม
มาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย
Integration of Approaches for a non-violent Thai Society
by International Standards and the
Context of Thai Society

Received 1 May 2024

Revised 23 August 2024

Accepted 27 August 2024

สมนทิพย์ จิตสว่าง¹

Sumonthip Chitsawang²

ฐิตียา เพชรมุณี³

Thitiya Phetmune⁴

วันสนันท์ กันทะวงศ์⁵

Wanatsanan Kanthawong⁶

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุ และผลกระทบ
ศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงตามมาตรฐานสากล และ
เสนอแนะการบูรณาการการสร้างสังคมไทยไร้ความรุนแรงตามมาตรฐานสากลและ
บริบทของสังคมไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ วิจัย
เชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าสังคมไทย

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ ประเทศไทย E-mail: Sumonthip.c@chula.ac.th

² Associate Professor Dr., Lecture of Criminology and Criminal Justice, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ ประเทศไทย E-mail: Thitiya.p@chula.ac.th

⁴ Assistant Professor Dr., Lecture of Criminology and Criminal Justice, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

⁵ ดร., สาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ ประเทศไทย E-mail: Wanatsanan.kan@gmail.com

⁶ Dr., Criminology and Criminal Justice, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

มีปัญหาความรุนแรง ได้แก่ การฆ่าตัวตาย ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ความรุนแรงในครอบครัว สาเหตุสำคัญ คือ ปัญหาสุรา ยาเสพติด อาวุธที่เข้าถึงง่าย สื่อที่นำเสนอความรุนแรง ปัญหาเศรษฐกิจ และการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อวิถีจักรของความรุนแรง และผลกระทบจากปัญหาความรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 4 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ

“The Cardiff Model” ข้อมูลความรุนแรงจากหน่วยงาน โดยองค์การอนามัยโลกชี้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน การลดการใช้สุรา การควบคุมการใช้อาวุธ การส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรม และจัดโปรแกรมดูแลช่วยเหลือผู้ถูกใช้ความรุนแรง เป็นแนวทางสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงตามมาตรฐานสากล

การบูรณาการสร้างสังคมไทยไร้ความรุนแรงตามมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย คือ การเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี “RESPECT” ประกอบด้วย 1) เสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ที่ดี 2) เสริมพลังเพิ่มขีดความสามารถด้านเศรษฐกิจและสังคม 3) บริการที่มั่นใจแก่ผู้ถูกใช้ความรุนแรงและกลุ่มเสี่ยง 4) ลดปัญหาความยากจน 5) สร้างสภาพแวดล้อมที่ปราศจากความรุนแรง 6) ป้องกันการใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิดต่อเด็กและเยาวชน และ 7) เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และบรรทัดฐาน ซึ่งนำไปสู่การลดใช้ความรุนแรงในสังคมไทย

คำสำคัญ: ความรุนแรง, อาชญากรรม, สังคมไทยไร้ความรุนแรง

Abstract

This research aims to study the problem, causes, and impacts of violence in Thai society, to study guidelines for preventing and solving violence problems according to international standards, and to suggest ways to integrate and create a non-violent Thai Society

according to international standards and the context of Thai society. It was mixed-methods research combining quantitative, qualitative, and participatory action research. The study found that Thai society faced issues of violence, including suicide, violence against children and women, and domestic violence. Major causes included alcohol and drug use problems, easy access to weapons, media promoting violence, economic issues, and the use of violence within families affecting the cycle of violence and its impacts. The impacts of violence problems account for 4% of the total national GDP.

"The Cardiff Model" collected violence data from agencies to solve violence, and the World Health Organization suggests that good relationships between parent and childrens, developing life skills for childrens, reducing alcohol and weapon use, promoting gender equality, changing attitudes and cultures, and providing care and assistance programs for violence victims were key approaches to preventing and solving violence problems according to international standards.

The integrate ways to create a non-violent Thai Society according to international standards and the context of Thai society involves respecting gender equality through the "RESPECT" framework, which includes: 1) Relationship, promoting good relationship skills 2) Empowerment of women, enhancing economic and social empowerment 3) Services ensured, providing support for violence victims and vulnerable groups that may be at risk of violence 4) Poverty reduction, reducing of poverty-related issues 5) Environments made safe, creating a violence-free environment 6) Child and adolescent abuse prevention,

preventing violence and abuse against children and youth
7) Transformed attitudes, beliefs, and norms, changing and leading to reduced violence in Thai society

Keywords: Violence, Crime, Non-violent Thai society

บทนำ

ปัจจุบันประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยกำลังเผชิญกับความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากในพ.ศ.2566 พบว่าความสงบสุขของประเทศทั่วโลกโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.42 ของดัชนีสันติภาพโลก โดยในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา พบว่า มีประเทศจำนวน 84 ประเทศที่มีความสงบสุขที่ดีขึ้น ในขณะที่ 79 ประเทศมีความสงบสุขที่ลดน้อยลง จำนวนผู้เสียชีวิตจากความขัดแย้งทั้งหมดทั่วโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 45 ทั้งที่เป็นการเสียชีวิตจากความขัดแย้งภายในและความขัดแย้งภายนอก อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงของทั่วโลกที่เพิ่มมากขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้คำนึงถึงสงครามที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศรัสเซียและยูเครนมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยในช่วงระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ ค.ศ.2008-2023 พบว่า โลกมีความสงบสุขน้อยลงเฉลี่ยร้อยละ 5 จากจำนวน 163 ประเทศ โดย 95 ประเทศมีความสงบสุขที่ลดน้อยลง ในขณะที่ 66 ประเทศมีความสงบสุขที่ดีขึ้น และ 2 ประเทศไม่พบการเปลี่ยนแปลง โดยประเทศที่มีความสงบสุขของโลกมากที่สุด 10 ลำดับ ในพ.ศ.2566 ได้แก่ ไอซ์แลนด์ เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ โปรตุเกส สโลวีเนีย ญี่ปุ่น และสวิตเซอร์แลนด์

สำหรับประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้ประสบปัญหาการใช้ความรุนแรงในสังคมมาเป็นเวลานาน ดังจะเห็นได้จากการจัดลำดับประเทศที่มีความสงบใน พ.ศ.2561 ซึ่งพบว่าประเทศที่มีความสงบในอันดับที่ 1 ได้แก่ ประเทศไอซ์แลนด์ รองลงมาได้แก่ ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศโปรตุเกส และประเทศเดนมาร์ก ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยจัดอยู่

ในอันดับที่ 113 จาก 163 ประเทศ และในพ.ศ.2566 ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 92 จาก 163 ประเทศทั่วโลก หากแต่เปรียบเทียบข้อมูลประเทศที่มีความสงบสุขในประชาคมอาเซียน พบว่าประเทศที่มีความสงบสุขมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศเวียดนาม ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศไทย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศเมียนมา ตามลำดับ อันเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีการใช้ความรุนแรงเป็นอันดับ 3 ของประเทศในประชาคมอาเซียน (Institute for Economics & Peace, 2023)

โดยความรุนแรงก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในพ.ศ.2565 ของประเทศไทย จัดอยู่ในอันดับ 141 จาก 163 ประเทศ โดยประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงคิดเป็นร้อยละ 4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ผลกระทบทางเศรษฐกิจของความรุนแรงเท่ากับ 89,280,802,693 ล้านดอลลาร์สหรัฐของภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อ (Purchasing Power Parity: PPP) (Millions, US\$ 2022 PPP) ผลกระทบต่อหัวคิดเป็น 1,245 ดอลลาร์ หรือ 42,367.35 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์ = 34.03 บาท) และต้นทุนทางเศรษฐกิจของความรุนแรงใน พ.ศ.2564 เท่ากับ 52,940,785,082 ดอลลาร์

ดังนั้น ผลกระทบของความรุนแรงได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคม รวมทั้งผู้ที่ต้องตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงต้องสูญเสียอาจประสบกับการสูญเสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือสูญเสียทรัพย์สิน เงินทอง รวมทั้งสูญเสียเวลาในการรักษาตัว อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากบุคคลที่ต้องตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงไม่สามารถทำหน้าที่เป็นทรัพยากรบุคคลในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง นอกจากนี้ ความรุนแรงยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ที่ถูกใช้ความรุนแรง รวมทั้งผลกระทบต่อสังคมเนื่องจากเกิดวัฏจักรของความรุนแรงที่ขับเคลื่อนในสังคม และ

ผลกระทบของการใช้ความรุนแรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาความรุนแรงของในสังคมไทยในสถานการณ์โลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงตามมาตรฐานสากล
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงด้วยการบูรณาการแนวทางการลดความรุนแรงในสังคมไทยตามมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องการใช้ความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก ได้นิยามความรุนแรงไว้ดังนี้

ความรุนแรง หมายถึง การจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกายเพื่อข่มขู่หรือกระทำต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคลหรือชุมชน ซึ่งมีผลทำให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็นการยับยั้งการเจริญงอกงาม หรือการกีดกันหรือปิดกั้น ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้รับ (Krug et al., 2002)

จากคำนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความรุนแรงในความหมายที่บัญญัติโดยองค์การอนามัยโลกนั้น จะเกี่ยวข้องกับคำว่าความตั้งใจหรือจิตใจของผู้กระทำ ความรุนแรง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นอาจไม่สัมพันธ์กันกับเหตุ ดังนั้น ความรุนแรงในที่นี้ จึงไม่ได้หมายรวมถึงการบาดเจ็บหรืออันตรายที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุหรือความไม่ตั้งใจ

ประเภทความรุนแรง (Typology of Violence)

องค์การอนามัยโลก (WHO, 2002) ได้แบ่งประเภทของความรุนแรงไว้ในเบื้องต้นเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. ความรุนแรงต่อตนเอง (Self-directed Violence) ได้แก่ การทำร้ายตัวเอง การฆ่าตัวตาย

2. ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal Violence) ได้แก่ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล อาทิ ความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ

3. ความรุนแรงระหว่างกลุ่ม (Collective Violence) ได้แก่ ความรุนแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

นอกจากนี้ โยฮัน กัลตุง (Johan Galtung) ได้แบ่งประเภทของความรุนแรง ดังนี้

1. ความรุนแรงทางตรง (Direct Violence) เป็นความรุนแรงที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน อาทิ การทำร้ายร่างกาย การฆาตกรรม อาชญากรรม ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต รวมทั้งความเสียหายต่อทรัพย์สินของปัจเจกชนและประโยชน์ส่วนรวม

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) หมายถึง โครงสร้างทางสังคมที่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ที่มีตำแหน่งและมีอำนาจที่แตกต่างกันที่อาจส่งผลให้ผู้ที่มีอำนาจมากกว่าเอารัดเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า ความไม่เท่าเทียมในโครงสร้างทางสังคมทำให้ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมน้อยกว่าอาจต้องประสบปัญหา อาทิ ปัญหาความยากจน บริการด้านสาธารณสุข รวมทั้งปัญหาความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อการร่างกาย และยังส่งผลกระทบต่อจิตใจและจิตวิญญาณของสมาชิกในสังคม

3. ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) คือ ระบบความเชื่อการให้ความหมายของสังคมที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรง ทำให้การใช้ความรุนแรงสามารถยอมรับได้ จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ยอมรับต่อการใช้

ความรุนแรง อาทิ การใช้ความรุนแรงต่อสตรี และความรุนแรงในครอบครัว (Gultung, 1996)

สำหรับลักษณะของการใช้ความรุนแรง ประกอบด้วย

1. การใช้ความรุนแรงทางร่างกาย (Physical)
2. ความรุนแรงทางเพศ (Sexual)
3. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ (Psychological)
4. ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการกีดกัน หรือ การทอดทิ้ง (Involving deprivation or neglect)

แนวคิดและทฤษฎีทางด้านอาชญวิทยา

แนวคิดและทฤษฎีทางด้านอาชญวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการใช้ความรุนแรง อาทิ แนวคิดของสำนักอาชญวิทยาดั้งเดิม (Classical School of Criminology) ที่อธิบายได้ว่าผู้ที่ใช้ความรุนแรงเพราะไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือบทลงโทษ แนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School of Criminology) ที่อธิบายได้ว่า ผู้ที่ใช้ความรุนแรงเนื่องจากถูกสภาพแวดล้อมบีบบังคับให้ต้องใช้ความรุนแรง แนวคิดของสำนักป้องกันสังคม (Social Defense of Criminology) อธิบายได้ว่าการป้องกันสังคมเป็นการปฏิบัติต่อผู้ที่ใช้ความรุนแรงหรือผู้กระทำความผิดโดยมีวัตถุประสงค์ที่คุ้มครองให้ชุมชนปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรงหรืออาชญากรรมด้วยการวางระบบควบคุม วางเงื่อนไข และกำหนดบทลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม เพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นพลเมืองดี นอกจากนี้ ยังมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่สำคัญ อาทิ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ที่อธิบายถึงความรุนแรงเกิดขึ้นเนื่องจากการเรียนรู้เรื่องชายเป็นใหญ่ จากการสังเกต เลียนแบบ และซึมซับพฤติกรรมว่าสามารถใช้ความรุนแรงต่อสตรีได้ ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory) ที่เชื่อว่าปัญหาความรุนแรงเกิดขึ้นเนื่องจากบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อสตรีที่มีความแตกต่างจากเพศชาย ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ที่อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมหรือ

ความรุนแรงที่ประกอบด้วยสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ เป้าหมาย ผู้ก่อเหตุ และ โอกาส และแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมที่นำไปสู่ การป้องกันการใช้ความรุนแรงในสังคมทั้งที่เป็นการป้องกันที่ตัวผู้ใช้ความรุนแรง ผู้เสียหาย และช่องโอกาสในการใช้ความรุนแรง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary study) และการศึกษา ภาคสนาม (Field study) ประกอบด้วย การศึกษาเชิงปริมาณ การวิจัยเชิง คุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) และการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) เพื่อขับเคลื่อนแนวทางปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานสากลและบริบทสังคมไทยใน การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย สำหรับการสุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณศึกษาด้วยการสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) จากประชาชนในแต่ละภูมิภาค โดยทำการ สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample random sampling) ภูมิภาคละ 3 จังหวัด หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวกในแต่ละจังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง เชียงราย นครราชสีมา ขอนแก่น หนองคาย นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ชลบุรี จันทบุรี ตรวดี ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี สงขลา พัทลุง และยะลา จากกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมความหลากหลายของ อาชีพ อาติ นักธุรกิจ นักวิชาการ ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ทั่วไป รวมจำนวน 2,200 คน และศึกษาด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจาก ผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมตัวในเรือนจำและทัณฑสถาน ได้แก่ เรือนจำกลางบางขวาง ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานหญิงกลาง ทัณฑสถานหญิงสงขลา ที่ กระทำผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง รวมจำนวน 750 คน

การศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ต้องขังในคดีความรุนแรงผู้เสียหายจากการถูกใช้ความรุนแรง และองค์กร

ที่ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความรุนแรงและการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแนวปฏิบัติที่ดีในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) จำนวน 1 หน่วยงาน คือ เทศบาลตำบลเกาะคา อ.เกาะคา จ.ลำปาง ซึ่งมีเกณฑ์สำคัญ คือ เป็นพื้นที่ที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในครอบครัว มีการดำเนินการวิจัยในการขับเคลื่อนการใช้เครื่องมือ RESPECT อย่างต่อเนื่องกับโครงการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย และตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิควิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulations) นำไปสู่การรายงานสรุปผลการศึกษาด้วยการบรรยาย พรรณนาตามวัตถุประสงค์ถึงสิ่งที่ค้นพบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย พบว่า

1. สถิติหรือข้อมูลพื้นฐาน (Base line) ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงของสังคมไทย ประกอบด้วย ข้อมูลจากสถาบันเศรษฐกิจศาสตร์และสันติภาพ (Institute for Economics and Peace) และข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงยุติธรรม

ประเทศที่มีความสงบสุขของโลกมากที่สุดในพ.ศ.2566 ได้แก่ ประเทศไอซ์แลนด์ รองลงมา ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก ประเทศไอร์แลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ ในขณะที่ประเทศไทยได้อยู่ในลำดับที่ 92 หากแต่เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลประเทศที่มีความสงบสุขในประชาคมอาเซียน ประเทศไทยมีการใช้ความรุนแรงเป็นอันดับ 3 ของประเทศในประชาคมอาเซียน รองจากประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศเมียนมา (Institute for Economics & Peace, 2023)

การใช้ความรุนแรงของสังคมไทยในสถานการณ์โลก ปรากฏดังนี้

1) ความรุนแรงต่อตนเอง (Self-directed Violence) ประเทศที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดในโลกในพ.ศ.2566 ได้แก่ ประเทศเลโซโท ประเทศกายอานา ประเทศเอสวาตินี ประเทศเกาหลีใต้ ในขณะที่อัตราการฆ่าตัวตายของประเทศไทยพบว่า อัตราการฆ่าตัวตาย คือ 8.8 ต่อประชากร 100,000 คน เป็นอันดับ 73 ของโลก (Worldpopulationreview.com, 2023)

2) ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal Violence) ความรุนแรงระหว่างบุคคลที่สำคัญของสังคมไทย ได้แก่ ความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ซึ่งปีงบประมาณ 2566 พบว่า จำนวนผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 2,312 ราย โดยพื้นที่ที่มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวสูงสุด ได้แก่ กรุงเทพฯ ราชบุรี เชียงราย เชียงใหม่ และกาญจนบุรี ตามลำดับ ประเภทของความรุนแรงที่พบมากที่สุด ได้แก่ ความรุนแรงทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ทางเพศ และเสียชีวิตตามลำดับ โดยเพศหญิงถูกใช้ความรุนแรง ร้อยละ 83.5 เด็กและเยาวชนที่ถูกใช้ความรุนแรงจากความรุนแรงในครอบครัว ร้อยละ 28.1 (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2566)

การใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564-2565 ร้อยละ 14.7 อันแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของ

การใช้ความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนที่เพิ่มมากขึ้น (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2566)

การใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

สถานการณ์ความรุนแรงในสถานศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในพ.ศ.2561 พบว่า เด็กไทยถูกรังแกในโรงเรียนเป็นอันดับที่ 2 ของโลก โดยพบเหยื่อเฉลี่ย 6 แสนคนต่อปี หรือมีสัดส่วนนักเรียนถูกรังแกจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันสูงถึงร้อยละ 40 รองจากประเทศญี่ปุ่น (กรมสุขภาพจิต, 2561)

การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากอาชญากรรม

ปัญหาความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนสะท้อนปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากอาชญากรรม โดยใน พ.ศ.2566 พบว่าประชาชนไทยครอบครองปืนเป็นอันดับ 13 ของโลก ประมาณ 10.3 ล้านกระบอก แต่ครอบครองปืนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของอาเซียน หากดูในรายละเอียดพบว่าปืนที่ครอบครองอยู่พบว่าเป็นปืนที่มีทะเบียน จำนวน 7 ล้านกระบอก และปืนไม่มีทะเบียน จำนวน 6 ล้านกระบอก และสัดส่วนการครอบครองปืน คือ จำนวน 100 คนต่อ 15 กระบอก หมายความว่าประชาชน 100 คน มีปืน 15 คน และที่น่าสนใจ คือ ในจำนวนปืน 10 กว่าล้านกระบอกนี้เป็นปืนที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายเพียง 6.2 ล้านกระบอกเท่านั้น ส่วนที่เหลืออีกกว่า 4.1 ล้านกระบอกเป็นปืนเถื่อน (Small Arms Survey, 2023) นอกจากนี้ Small Arms Survey และ gunpolicy.org ให้ความเห็นว่ากลุ่มป้องกันการทำร้ายด้วยอาวุธปืนว่า “ไทยเป็นแหล่งตลาดมืดค้าปืนหลักของอาเซียน” (Gunpolicy, 2017)

ปัญหาความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการกราดยิงหมู่

ในปี ค.ศ.2022-2023 อันดับความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุสังหารหมู่ของประเทศไทย เพิ่มขึ้นจากอันดับที่ 42 ในปีค.ศ.2020 มาอยู่อันดับที่ 17 โดยมีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดการกราดยิงหรือสังหารหมู่ คิดเป็นร้อยละ 4.9 จาก 162 ประเทศทั่วโลก ซึ่งเป็นที่สองประเทศถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูง (Top 30) นับจาก

ค.ศ.2020 โดยพิจารณาจากประชากรที่มาก ประวัติการเกิดเหตุ และอัตราการครอบครองปืนที่ถือว่าสูง (Earlywarningproject, 2023)

3) ความรุนแรงระหว่างกลุ่ม (Collective Violence) ความรุนแรงระหว่างกลุ่ม คือ การก่อการร้ายหรือการก่อความไม่สงบในประเทศไทย โดยสถิติการก่อการร้ายทั่วโลกในพ.ศ.2566 พบว่าประเทศที่สถิติการก่อการร้ายมากที่สุดในโลก คือ อัฟกานิสถาน โดยมีลำดับคะแนนที่ 9.592 ในขณะที่ประเทศไทยมีสถิติการก่อการร้ายอยู่ในลำดับที่ 26 ของโลก โดยมีค่าคะแนนที่ 5.430 (Global Terrorism Index world map, 2023)

2. ข้อมูลความรุนแรงในสังคมไทยจากการสำรวจความรุนแรงทั่วประเทศ

2.1 ข้อมูลความรุนแรงจากการสำรวจประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ

การสำรวจปัญหาความรุนแรงจากการตกเป็นเหยื่อ หรือการรับรู้ต่อความรุนแรงในสังคมไทยจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,200 คน ทั่วประเทศ หากแต่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 2,173 คิดเป็นร้อยละ 98.7 ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประเทศไทยมีการใช้ความรุนแรงในระดับมาก ร้อยละ 41.5 เห็นว่าการใช้ความรุนแรงในสังคมไทยเป็นปัญหาใกล้ตัว ร้อยละ 71.4 รู้สึกไม่ปลอดภัยจากความรุนแรง ร้อยละ 28.2 โดยรูปแบบของความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเกิดขึ้นมากที่สุด ได้แก่ ความรุนแรงในครอบครัว ร้อยละ 48.2 และความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ร้อยละ 45.7

ประสบการณ์ถูกใช้ความรุนแรงในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

สำหรับประสบการณ์ถูกใช้ความรุนแรงในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างเคยประสบกับความรุนแรง ร้อยละ 72.0 โดย

ความรุนแรงที่ประสบมากที่สุด ได้แก่ ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการใช้รถใช้ถนน ร้อยละ 16.3 รองลงมา ได้แก่ ความรุนแรงในสถานที่ทำงาน ร้อยละ 14.4

ลักษณะของความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเคยประสบ ได้แก่ การด่าทอ ร้อยละ 28.9 รองลงมา คือ การทุบตี ทำร้ายร่างกายโดยไม่ใช้อาวุธ ร้อยละ 21.4

ความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ ได้แก่ ความรุนแรงทางจิตใจ ร้อยละ 45.6 รองลงมา ได้แก่ ความรุนแรงทางร่างกาย ร้อยละ 16.9 ผลกระทบของความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ ได้แก่ ประสบความเครียดหรือวิตกกังวล ร้อยละ 31.9 รองลงมา คือ บาดเจ็บ ร้อยละ 10.3 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งไม่แจ้งดำเนินคดี ร้อยละ 59.3 สาเหตุสำคัญของการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง ได้แก่ การขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ไม่ราบรื่น ทะเลาะกัน ร้อยละ 27.9 รองลงมา คือ ปัญหาความหึงหวงหรือการนอกใจ ร้อยละ 12.3

สำหรับทัศนคติต่อการใช้อาวุธปืนนั้น ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปืนสามารถซื้อง่าย ร้อยละ 36.7 รองลงมา คือ การพกพาปืนติดตัวทำให้มีโอกาสดำเนินคดีได้ง่าย ร้อยละ 20.5 และการพกพาปืนติดตัวทำให้รู้สึกอึดใจไม่เกรงกลัวใคร ร้อยละ 16.8

หากแต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีอาวุธปืนในครอบครอง ร้อยละ 81.4 มีอาวุธปืน 1 กระบอก ร้อยละ 11.9 เหตุผลต้องมีอาวุธปืนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ พกพาอาวุธปืนเนื่องจากการป้องกันตัวเอง ร้อยละ 55.7 รองลงมา คือ ทำงานที่ใช้อาวุธปืน ร้อยละ 20.5 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีปืนไว้ในครอบครอง เคยใช้ปืน ร้อยละ 9.8

2.2 ข้อมูลการใช้ความรุนแรงจากการสำรวจผู้ต้องขังที่กระทำผิดโดยใช้ความรุนแรง

ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 66.7 อายุขณะกระทำความผิดระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 51.9 ต้องโทษคดียาเสพติด ร้อยละ 70.7 คดีเกี่ยวกับ

ชีวิตและร่างกาย ร้อยละ 15.8 คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ 6.4 คดีเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ 4.7

การใช้ความรุนแรงในครอบครัวของพ่อแม่ในวัยเด็กของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การใช้ความรุนแรง ร้อยละ 8.8 และพ่อแม่ใช้ความรุนแรงประจำ อาทิ การทะเลาะ ตบตี ร้อยละ 5.1 และถูกพ่อแม่หรือผู้ปกครองใช้ความรุนแรง ร้อยละ 1.7

นอกจากนี้ ผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างเคยมีประสบการณ์ความรุนแรง ร้อยละ 7.3 ความรุนแรงที่ถูกกระทำ ได้แก่ ความรุนแรงในครอบครัว ร้อยละ 8.1 การถูกแก๊งค์ข่มเหงรังแก ร้อยละ 3.7 ถูกผู้ใหญ่ทำร้ายโดยไม่มีเหตุผล ร้อยละ 2.4 และความรุนแรงทางเพศ ร้อยละ 0.7

ผลกระทบของการมีประสบการณ์ความรุนแรง ได้แก่ ความเครียด ความหวาดกลัว ส่งผลถึงปัญหาสุขภาพจิต ร้อยละ 3.4 การเจ็บแค้น โกรธ เกลียด และต้องการแก้แค้น ร้อยละ 9.8 เห็นว่าความรุนแรงเป็นเรื่องปกติที่สามารถกระทำได้ ร้อยละ 3.4 และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน อาทิ การเสพติด ร้อยละ 7.1

ประเภทของความรุนแรงที่เคยมีประสบการณ์ในช่วงวัยเด็กและเยาวชน ได้แก่ การด่าทอผู้อื่น ร้อยละ 4.4 การเคาะตัวตาย ร้อยละ 0.7 หันไปใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นที่อ่อนแอกว่า ร้อยละ 2.0 หันไปใช้ความรุนแรงต่อสัตว์ ร้อยละ 1.3 รวมกลุ่มกับเพื่อนที่ชอบใช้ความรุนแรงและมีการยกพวกตีกัน ร้อยละ 16.2 การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บ ร้อยละ 6.1 และทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต ร้อยละ 1.0 ทศนคติการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมดาทั่วไปในสังคมระดับมาก ร้อยละ 28.1

อาวุธปืนที่ใช้ในการกระทำผิดส่วนใหญ่เป็นอาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย ร้อยละ 65.6 การพกพาอาวุธปืน เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย ร้อยละ 33.0 เห็นว่าการมีอาวุธปืนพกติดตัวทำให้มีโอกาสในการกระทำผิดได้ง่าย ร้อยละ 15.8 อาวุธปืนราคาถูก ร้อยละ 14.8 การมีอาวุธปืนพกติดตัวทำให้มีความรู้สึก

หิกลืมไม่เกรงกลัวใคร ร้อยละ 11.8 อาวุธปืนเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต ร้อยละ 9.1 และอาวุธปืนเป็นสิ่งโก้เก๋ ร้อยละ 7.1 (สุนนทิพย์ จิตสว่าง และคณะ , 2565)

ผลกระทบของความรุนแรง

ผลกระทบของความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ พบว่า พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงคิดเป็นร้อยละ 4.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ผลกระทบทางเศรษฐกิจของความรุนแรงเท่ากับ 89,280,802,693 ล้านดอลลาร์สหรัฐของภาวะเสมอภาคของอำนาจซื้อ (purchasing power parity: PPP) (Millions, US\$ 2022 PPP) ผลกระทบต่อหัวคิดเป็น 1,245 ดอลลาร์ หรือ 42,367.35 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์ = 34.03 บาท) (Institute for Economics & Peace, 2023)

นอกจากนี้ ความรุนแรงยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสังคม กล่าวคือ ความรุนแรงก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ที่ถูกใช้ความรุนแรง โดยผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับความรุนแรงตั้งแต่อายุยังน้อย อาจทำให้พัฒนาการของสมองแย่ง และทำลายส่วนอื่นๆ ของระบบประสาท รวมถึงระบบต่อมไร้ท่อ ระบบไหลเวียนโลหิต กล้ามเนื้อและกระดูก ระบบสืบพันธุ์ ระบบหายใจ และภูมิคุ้มกัน โดยมีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ถูกใช้ความรุนแรงตลอดชีวิต ความรุนแรงต่อเด็กจึงส่งผลเสียต่อการพัฒนาทางสติปัญญาและส่งผลให้ด้อยโอกาสทางการศึกษาของผู้ถูกใช้ความรุนแรง อันนำไปสู่ผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และความรุนแรงยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่จะส่งต่อวัฏจักรของความรุนแรง ทำให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้และขับเคลื่อนความรุนแรงในสังคมต่อไปอย่างต่อเนื่อง อันเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษามาตรฐานสากลในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาความรุนแรง ประกอบด้วย

การลดความรุนแรงเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนตามที
องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable
Development Goals: SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 16 อันได้แก่ ส่งเสริม
สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้มาตรฐานสากล
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคม ประกอบด้วย

**1) การป้องกันและแก้ไขปัญหการใช้ความรุนแรงโดยใช้แนวทาง
“the Cardiff Model”**

“the Cardiff Model” เป็นรูปแบบในการป้องกันและแก้ไข
ความรุนแรงที่ประสบความสำเร็จของประเทศเวลส์ อังกฤษและสกอตแลนด์
โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไข
ความรุนแรงอย่างแท้จริง “the Cardiff Model” ได้ทำให้ความรุนแรงลดลง
โดยรัฐบาลของสหราชอาณาจักรได้นำ “the Cardiff Model” ไปประยุกต์ใช้
ในการลดความรุนแรงทั่วสหราชอาณาจักรใน ค.ศ.2012 นอกจากนี้ ยังได้มี
การสร้างความร่วมมือในการลดความรุนแรงกับองค์การอนามัยโลกและประเทศ
ต่างๆ ที่สนใจในการนำแนวทาง “the Cardiff Model” ไปประยุกต์ใช้ อาทิ
ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย และบางมรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา

“the Cardiff Model” ได้ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล
ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในประเทศเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนที่
ความรุนแรง และแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาความรุนแรงได้สอดคล้อง
กับปัญหาในการเกิดความรุนแรงของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ได้มีความร่วมมือ
ระหว่างหน่วยงานและการปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การใช้ “the Cardiff
Model” ได้ลดความรุนแรงในสังคมของเมืองคาร์ดิฟ ดังนี้

1. เหยื่อของความรุนแรงที่เข้ารับการรักษาจากหน่วยงานฉุกเฉินใน
คาร์ดิฟลดลงประมาณครึ่งหนึ่ง ระหว่าง ค.ศ. 2002-2013

2. ความรุนแรงในสถานเริงรมย์ลดลง ร้อยละ 39

3. เหตุที่เข้ารับการรักษาพยาบาลจากความรุนแรงที่ได้รับการบันทึกข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจลดลง ร้อยละ 42

4. ค.ศ. 2007 สามารถลดค่าใช้จ่ายทางด้านสาธารณสุขจากการรักษาพยาบาล ประมาณ 5 ล้านปอนด์ และลดค่าใช้จ่ายทางด้านกระบวนการยุติธรรมประมาณ 6.9 ล้านปอนด์ (Security, Crime, and Intelligence Innovation Institute, 2023)

ซึ่ง “the Cardiff Model” สามารถนำมาประยุกต์กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย คือ

1. การจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอย่างจริงจัง เวลา สถานที่ และอาวุธ ผู้ใช้ความรุนแรง และเหยื่อ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและป้องกันการใช้ความรุนแรงอย่างจริงจัง โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสังคม ซึ่งอาจมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ในการจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง

2. การกำหนดนโยบายเป็นวาระเร่งด่วนแห่งชาติในการลดความรุนแรง เพื่อนำไปสู่แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง

3. การเสนอให้มีเมืองที่ปลอดภัย หรือ เมืองที่สงบสุขปราศจากความรุนแรง

2) หลักฐานเชิงประจักษ์ต่อการลดความรุนแรงของสังคม

สำหรับหลักฐานเชิงประจักษ์ต่อการลดความรุนแรงของสังคม ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้กำหนดแนวทางไว้ คือ การบูรณาการระหว่างแนวทางด้านศาสนา ปรัชญา กฎหมาย และชุมชน ซึ่งแนวทางที่สำคัญในการลดความรุนแรงในสังคม ประกอบด้วย 7 แนวทางหลัก ได้แก่

1. การพัฒนาความมั่นคง หรือ เสถียรภาพระหว่างเด็กและพ่อแม่ หรือผู้ที่เลี้ยงดูเด็ก

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากความขัดแย้งและความรุนแรง เพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้และซึมซับความรุนแรงเป็นสำคัญ

2. การพัฒนาทักษะในการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน

การพัฒนาทักษะในการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนเพื่อให้เรียนรู้ในการไม่ใช้ความรุนแรงในการดำเนินชีวิต อาทิ การควบคุมหรือการจัดการกับความโกรธ การมีสติในการดำเนินชีวิต

3. การลดการใช้สุรา หรือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

เพื่อเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมที่นำไปสู่การขาดสติ และใช้ความรุนแรงในสังคม

4. ลดการใช้อาวุธ ปืน มีด หรือ ยาฆ่าแมลง

เพื่อเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง

5. การส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง

เพื่อเป็นการลดความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว

6. การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมต่อการใช้ความรุนแรง

การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรมที่ทำให้เห็นว่าการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่ปกติธรรมดาในสังคม หากแต่จะต้องไม่ยอมรับและใช้ความรุนแรงในการดำเนินชีวิต

7. การจัดโปรแกรมในการดูแลและช่วยเหลือต่อเหยื่ออาชญากรรม

เพื่อช่วยเหลือเหยื่อและการป้องกันไม่ให้เหยื่ออาชญากรรมต้องกลายเป็นผู้ที่ผลิตซ้ำความรุนแรงในสังคมต่อไป

3) การป้องกันและแก้ไขความรุนแรงด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT)

ใน ค.ศ.2019 องค์การอนามัยโลกและองค์การสหประชาชาติได้เสนอแนวทางในการป้องกันการใช้ความรุนแรงต่อสตรีภายใต้กรอบแนวคิด “การเคารพต่อความเท่าเทียมกันของเพศหญิง (“Respect” Woman)” และมีกลยุทธ์ในการลดความรุนแรง 7 แนวทาง

1. Relationship skills strengthening คือ การเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ที่ดี มีความเกี่ยวข้องกับเพศหญิงและคู่รัก รวมทั้งการดำเนินชีวิตของเพศหญิงในสังคม

2. Empowerment of women คือ การเสริมพลังเพิ่มความสามารถของเพศหญิงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเพศหญิง

3. Services ensured คือ การมีบริการที่มั่นใจที่จัดหาให้แก่สตรีที่ถูกใช้ความรุนแรง หรือ ผู้ที่รอดชีวิตจากความรุนแรง สามารถดำเนินการป้องกันการถูกใช้ความรุนแรงจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. Poverty reduced คือ การลดปัญหาความยากจน สามารถดำเนินการได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเพศหญิงเพื่อให้สามารถยืนหยัดได้โดยลดการพึ่งพิงจากเพศชาย

5. Environments made safe คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่สตรีสามารถดำเนินการได้จากชุมชนเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเมืองปลอดภัยสำหรับเพศหญิงและทุกคนในสังคม

6. Child and adolescent abuse prevented คือ การป้องกันการใช้ความรุนแรงหรือการล่วงละเมิดต่อเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการส่งต่อวัฏจักรของความรุนแรง ทั้งการไม่ลงโทษทางร่างกายที่รุนแรง การส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของพ่อแม่ผู้ปกครอง

7. Transformed attitudes, beliefs and norms คือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และบรรทัดฐานเพื่อป้องกันและแก้ไขการใช้ความรุนแรงต่อสตรี โดยสังคมต้องร่วมกันสร้างความตระหนักและสร้างการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และบรรทัดฐานที่เกี่ยวข้องกับชายเป็นใหญ่ นำไปสู่การสร้างความเท่าเทียมกันเพื่อลดปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อสตรี (UN Women, 2020)

การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงตามมาตรฐานสากลจึงประกอบด้วยการจัดทำฐานข้อมูล เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงตามแนวทางของ “the Cardiff Model” และการบูรณาการร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาคความรุนแรงทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับมหภาค ทั้งที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการถูกใช้ความรุนแรง ผู้ใช้ความรุนแรง และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องด้วยเครื่องมือการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) เป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ที่ 3 การบูรณาการแนวทางการสร้างสังคมไทยไร้ความรุนแรงตามมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย ประกอบด้วยแนวทางที่สำคัญ คือ

สำหรับผลการศึกษาการนำแนวทางในการลดความรุนแรงตามมาตรฐานสากลไปสู่การขับเคลื่อนและการปฏิบัติในการสร้างสังคมไทยไร้ความรุนแรง ประกอบด้วย การขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อสตรีความรุนแรงในครอบครัวด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่องค์การอนามัยโลกและองค์การสหประชาชาติ ได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในครอบครัว และความรุนแรงต่อสมาชิกในสังคมด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ประกอบด้วย แนวทางที่สำคัญในการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อ

ร่วมขับเคลื่อนสร้างสังคมไทยไร้ความรุนแรงในพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคา จ.ลำปาง ดังนี้

การวางแผน (Planning)

ประกอบด้วย การประชุมเพื่อวางแผนการขับเคลื่อนการลดความรุนแรงเพื่อสร้างพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง ปลอดภัยไร้ความรุนแรง

การปฏิบัติการ (Action) และการสังเกตการณ์ปฏิบัติการ (Observation)

การดำเนินงานวิจัยได้มีการปฏิบัติการและการสังเกตการณ์ปฏิบัติการควบคู่กันไป ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส (SWOT) ของพื้นที่ในการขับเคลื่อนเพื่อลดความรุนแรง การจัดทำตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ในการลดความรุนแรงต่อสตรีด้วยการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) พร้อมทั้งการจัดทำแผนปฏิบัติการ และแผนกิจกรรมในขับเคลื่อนการลดความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในครอบครัวด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) หลังจากนั้นจึงดำเนินการประเมินความเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงของพื้นที่ และการจัดกิจกรรมในการลดความรุนแรงตามแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ด้วยการร่วมสร้างเกาะคาเมืองปลอดภัยต้นแบบ “เมืองแห่งความเสมอภาคทางเพศ (RESPECT)”... สู้สังคมไทยไร้ความรุนแรง” มีรายละเอียดดังนี้

การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงด้วยเครื่องมือ RESPECT การเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี

การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในระดับปัจเจกบุคคล โดยการนำเครื่องมือ RESPECT ไปใช้ในการปลูกฝังการเคารพต่อตนเอง การเคารพต่อบุคคลอื่นด้วยการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงของสังคมในระดับมหภาคและระดับปัจเจก โดยการนำ

เครื่องมือ RESPECT ที่มีความครอบคลุมแนวทางการลดความรุนแรงในมิติต่างๆ 7 มิติ มาดำเนินงานดังนี้

Relationship skills strengthening คือ การเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ที่ดี โดยการส่งเสริมการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในสังคม

Empowerment of women คือ การเสริมพลังเพิ่มความสามารถของสมาชิกในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม และสามารถนำไปใช้ในการเสริมพลังเพิ่มความสามารถของกลุ่มเปราะบางที่อาจตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงในสังคม ให้สามารถมีพลังความเข้มแข็งที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรง ซึ่งแนวทางหนึ่งที่สำคัญในการเสริมพลังทางด้านจิตใจให้แก่สมาชิกของสังคม คือ การใช้หลักคำสอนของศาสนาในการดำเนินชีวิต ให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิต

Services ensured คือ การมีบริการที่มั่นใจจัดหาให้แก่ผู้ที่ถูกใช้ความรุนแรง หรือผู้ที่รอดชีวิตจากความรุนแรงด้วยการเพิ่มบริการให้แก่ผู้ที่ถูกใช้ความรุนแรงไม่ให้ถูกกระทำซ้ำ หรือการมีบริการสำหรับผู้ที่ยังตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรง รวมทั้งบริการให้แก่ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการใช้ความรุนแรงด้วยการจัดหาบริการที่เหมาะสม อาทิ การจัดการกับอาชญากรรม การควบคุมอาชญากรรม

Poverty reduced คือ การลดปัญหาความยากจน สามารถดำเนินการได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลดปัญหาความยากจนให้แก่สมาชิกของสังคม อันเป็นการลดปัญหาความเครียดที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรมรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจ เป็นต้น

Environments made safe คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปราศจากความรุนแรงให้แก่สมาชิกในสังคม อาทิ การควบคุมสุรา ยาเสพติด อาวุธปืน และสื่อที่ใช้ความรุนแรง เพื่อให้สมาชิกของสังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดีทั้งในโลกจริงและโลกเสมือน

Child and adolescent abuse prevented คือ การป้องกันการใช้ความรุนแรงหรือล่วงละเมิดต่อเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการส่งต่อวัฏจักรของความรุนแรงในสังคม โดยการพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนที่มีความถูกต้องเหมาะสมโดยไม่ใช้ความรุนแรงในการดำเนินชีวิต

Transformed attitudes, beliefs and norms คือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และบรรทัดฐาน ซึ่งนำไปสู่การใช้ความรุนแรงของสมาชิกในสังคม โดยการร่วมกันสร้างความตระหนักและสร้างการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และบรรทัดฐานที่เกี่ยวข้องกับการเห็นว่าการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องปกติธรรมดาของสังคม หากแต่สมาชิกของสังคมจะต้องตระหนักถึงปัญหาของความรุนแรงและร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงร่วมกันอย่างแท้จริง

การสะท้อนกลับผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Reflection)

สำหรับการสะท้อนกลับผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ประกอบด้วย แนวทางการจัดประชุมสัมมนาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม RESPECT การสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบว่า การดำเนินงานในภาพรวมของแนวทาง RESPECT การเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ส่งผลที่ดีต่อชุมชน ทำให้ชุมชนเทศบาลตำบลเกาะคา ได้ตระหนักและร่วมมือในการให้ความสำคัญต่อการลดความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในชุมชน และให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อร่วมลดความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในชุมชน อย่างไรก็ตาม สำหรับผลการสะท้อนกลับผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงมีประเด็นที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม

เพื่อสร้างความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขความรุนแรงให้แก่ชุมชน โดยควรมีการเพิ่มเติมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างระบบสุขภาพจิตให้แก่สมาชิกของชุมชน การเพิ่มเติมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ด้วยการอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อนำมาใช้ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชนหากมีปัญหาความขัดแย้งในชุมชนที่เกิดขึ้น การเพิ่มกิจกรรมการเสริมพลังทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การลดปัญหาความยากจนด้วยการเพิ่มการจ้างงานหรือการสร้างเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนมากขึ้น การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ชุมชนด้วยการสร้างสังคมที่มีการควบคุมอาวุธปืน และการสร้างศูนย์เรียนรู้ในการลดความรุนแรงเพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อการลดความรุนแรงด้วยแนวทางเคารพต่อความเท่าเทียมของสตรี (RESPECT) และการเรียนรู้ในการลดความรุนแรงทั้งต่อเด็ก สตรี ความรุนแรงในครอบครัว และการป้องกันแก้ไขปัญหความรุนแรงในชุมชนที่ยั่งยืนและเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้แก่พื้นที่อื่นได้ปฏิบัติ

ที่สำคัญการวิจัยนี้ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการลดความรุนแรงด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ที่สามารถนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับมหภาค ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ นอกเหนือจากความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในครอบครัว ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพผ่านกลยุทธ์ในการลดความรุนแรง 7 ตัวอักษร คือ R-E-S-P-E-C-T โดยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันสาเหตุของปัญหความรุนแรงและการแก้ไขปัญหความรุนแรงไม่ให้ทวีความรุนแรงจนกระทั่งยากต่อการแก้ไข จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงในสังคมไทยตามมาตรฐานสากล

อภิปรายผลการวิจัย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยประสบกับปัญหาความรุนแรง โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งความรุนแรงของเด็กและเยาวชน อาทิ ความรุนแรงในสถานศึกษา ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมได้สะท้อนให้เห็นจากจำนวนผู้ต้องขังในประเทศไทยที่อยู่ในอันดับ 6 ของโลก ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน โดยพบว่าประชาชนไทยครอบครองปืน เป็นอันดับ 13 ของโลก โดยใน พ.ศ.2565-2566 อันดับความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุสังหารหมู่ของประเทศไทย อยู่อันดับที่ 17 ของโลก สาเหตุที่สำคัญของปัญหาความรุนแรง ได้แก่ การใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อวัฏจักรของความรุนแรง สื่อที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เข้าถึงได้ง่าย ปัญหาสุรา ยาเสพติด อาวุธปืน ค่านิยมชายเป็นใหญ่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และปัญหาเศรษฐกิจที่นำไปสู่ความเครียด ซึ่งปัญหาความรุนแรงได้ส่งผลกระทบหลายมิติทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจเป็นสำคัญ สำหรับสาเหตุสำคัญที่ทำให้วัฏจักรของความรุนแรงยังคงขับเคลื่อนในสังคมนั้น เนื่องจากปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยมีการใช้ความรุนแรงต่อสตรีเป็นจำนวนมาก โดยสตรีจำนวน 1 ใน

3 ของโลกต้องเผชิญกับการถูกใช้ความรุนแรง อาทิ การคุกคามทางเพศ ความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้หรือซึมซับพฤติกรรมเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่จะมีโอกาสใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism theory) ที่แสดงให้เห็นว่า ปัญหาความรุนแรงต่อสตรีเกิดขึ้นจากปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชาย และนำไปสู่การค้นหาคำตอบถึงสาเหตุที่ผู้หญิงถูกทำให้มีสถานภาพที่ด้อยกว่าเพศชาย โดยแนวคิดหรืออุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ในสังคมได้ถูกสร้างให้มีความชอบธรรม กลายเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อสตรีที่มีความแตกต่างจากเพศชาย ซึ่งแนวคิดสตรีนิยมที่มองว่าผู้หญิงถูกปฏิบัติด้วยความไม่เท่าเทียมกัน หรือการถูกกดขี่ของสตรีจากสังคมชายเป็นใหญ่ เมื่อสตรีถูกใช้ความรุนแรงจะนำไปสู่ปัญหาเด็กถูกใช้ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากเด็ก จำนวน 1 ใน 2 ของโลกต้องเผชิญกับการถูกใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนที่ประสบกับการถูกใช้ความรุนแรง หรืออาศัยอยู่ในครอบครัวที่สตรีถูกใช้ความรุนแรงจะมีการเรียนรู้และซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ เอเคอร์ (Aker's Social Learning Theory) กล่าวคือ หลักการสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม คือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม โดยผ่านทางความใกล้ชิด หรือ ทางการเล่นแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยผู้ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ค่านิยม และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทั้งกระบวนการเรียนรู้ผ่านทางสมาชิกในครอบครัว ที่อยู่อาศัย การคบเพื่อน และสื่อมวลชน เป็นต้น โดยเด็กและเยาวชนที่เรียนรู้การใช้ความรุนแรงในครอบครัวจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนวัฏจักรของความรุนแรงที่เกิดขึ้น เนื่องจากเด็กที่ถูกใช้ความรุนแรงประสบปัญหาบาดแผลทางจิตใจที่นำไปสู่การขาดความรักความผูกพันต่อสังคมและการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับความรุนแรงและการส่งต่อความรุนแรง ซึ่งเด็กและเยาวชนจะเป็น

ผู้ที่เรียนรู้และผลิตซ้ำความรุนแรงจนกระทั่งทำให้วัฏจักรของความรุนแรงขับเคลื่อนในสังคมจนกระทั่งยากต่อการแก้ไข

ทั้งนี้มาตรฐานสากลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคม ซึ่งประกอบด้วยแนวทางที่สำคัญ คือ การพัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองและเด็ก การพัฒนาทักษะในการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน การลดปัจจัยที่กระตุ้นต่อการใช้ความรุนแรง อาทิ สุรา ยาเสพติด ลดการใช้อาวุธปืน มีด หรือ ยาฆ่าแมลง การส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมต่อการใช้ความรุนแรง การจัดโปรแกรมในการดูแลและช่วยเหลือต่อผู้ถูกใช้ความรุนแรงเพื่อไม่ให้ต้องกลายเป็นผู้ที่ผลิตซ้ำความรุนแรงในสังคมต่อไป ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยา คือ สามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ที่อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ที่ประกอบด้วยสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ เป้าหมาย ผู้ก่อเหตุ และโอกาส ซึ่งนำมาใช้ในการประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่ตัวผู้ที่จะกระทำผิดด้วยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การยอมรับต่อความเท่าเทียมกัน ไม่ยอมรับต่อแนวคิดของการใช้ความรุนแรงในการดำเนินชีวิต และมีแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง การป้องกันไม่ให้ตกเป็นผู้ถูกใช้ความรุนแรงด้วยการไม่ยอมรับการถูกใช้ความรุนแรง การจัดหาบริการในการช่วยเหลือ และการเสริมพลังทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อไม่ให้ต้องอยู่ในสถานะพึ่งพิงจนกระทั่งยอมเป็นผู้ถูกใช้ความรุนแรง และการตัดโอกาสในการใช้ความรุนแรงด้วยการจัดการกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง อาทิ การควบคุมสุรา แก้ไขปัญหา ยาเสพติด ปัญหาอาวุธปืน สื่อที่นำเสนอความรุนแรง เป็นต้น โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงตามมาตรฐานสากลจะต้องเริ่มจากการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรี

และความรุนแรงในครอบครัว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนมีการเรียนรู้และซึมซับความรุนแรงจากในครอบครัวและผลิตซ้ำความรุนแรงในสังคมต่อไป

อย่างไรก็ดีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงด้วยการบูรณาการแนวทางการลดความรุนแรงในสังคมไทยตามมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทยนั้น มีแนวทางที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงด้วยการบูรณาการแนวทางการลดความรุนแรงในสังคมไทยตามมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย ประกอบด้วย การป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรง และการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในสังคมไทย ด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ภายใต้กรอบแนวคิดต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงต่อสตรี ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ โดยมีกลยุทธ์ในการดำเนินการ 7 แนวทาง ดังนี้

1) Relationship skills strengthening คือ การเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ที่ดี

2) Empowerment of women คือ การเสริมพลังเพิ่มขีดความสามารถของสมาชิกในชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

3) Services ensured คือ การมีบริการที่มั่นใจแก่ผู้ที่ถูกใช้ความรุนแรงและผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง

4) Poverty reduced คือ การลดปัญหาความยากจน

5) Environments made safe คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากความรุนแรง

6) Child and adolescent abuse prevented คือ การป้องกันการใช้ความรุนแรงหรือ การล่วงละเมิดต่อเด็กและเยาวชน

7) Transformed attitudes, beliefs and norms คือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และบรรทัดฐานของสังคมต่อการใช้ความรุนแรง ไปสู่การยอมรับต่อความเท่าเทียม ความแตกต่างและการไม่ใช้ความรุนแรงในการดำเนินชีวิต

โดยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) เป็นแนวทางมาตรฐานสากลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อสตรีที่นำไปสู่การลดความรุนแรงในครอบครัว อันเป็นการป้องกันและแก้ไขการเรี่ยรู้และซึมซับความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในสังคมไทยที่ต้นเหตุอันนำไปสู่การหยุดยั้งวัฏจักรของการขับเคลื่อนความรุนแรงในสังคมต่อไป

ดังนั้น มาตรฐานสากลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคการใช้ความรุนแรงต่อสตรีด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากการกำหนดกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อสตรีที่มีความครอบคลุมในมิติต่างๆ ทั้งที่เป็นเสริมพลังทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่สมาชิกในสังคม การแก้ปัญหาคความยากจนที่เป็นสาเหตุของปัญหาคความเครียดและความรุนแรง นอกจากนี้แนวทางดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ ในสังคมได้ ซึ่งแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงด้วยการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในสังคมได้

บทสรุป

ประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาคความรุนแรง โดยความรุนแรงได้ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตของประชากรทั่วโลกจำนวนมากกว่า 1.5 ล้านคนต่อปี ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคความรุนแรงต่อตนเองที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตาย ความรุนแรงต่อบุคคลโดยเฉพาะความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ความ

รุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม และความรุนแรงระหว่างกลุ่ม อาทิ การก่อความไม่สงบ การก่อการร้าย โดยแนวทางที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงตามมาตรฐานสากล และการประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นทั้งที่เป็นการจัดทำตัวชี้วัดความรุนแรง และการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการลดความรุนแรงตามมาตรฐานสากลที่สามารถนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงทั้งในระดับปัจเจกบุคคลด้วยการปลูกฝังการเคารพ (RESPECT) ต่อตนเอง การเคารพ (RESPECT) ต่อความแตกต่างของผู้อื่น ซึ่งหากทุกคนมีความเคารพ (RESPECT) และให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งต่อเพศหญิงและทุกเพศ รวมทั้งการยอมรับและให้การเคารพต่อความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคมจะลดปัญหาความขัดแย้งที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรง และสามารถนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในระดับมหภาค ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในสังคม การเสริมพลังทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่สมาชิกของสังคม การมีบริการที่ดีในการป้องกันและช่วยเหลือผู้ที่ถูกใช้ความรุนแรง รวมทั้งการมีบริการที่ดีสำหรับช่วยเหลือผู้ที่มีแนวโน้มมีความเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง การลดปัญหาความยากจนเพื่อป้องกันความเครียดและอาชญากรรมความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจการไม่ใช้ความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนเพื่อป้องกันวงจรของความรุนแรงไม่ให้ผลิตซ้ำในสังคม ซึ่งจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อและบรรทัดฐานของสังคมที่จะไม่ยอมรับและไม่ใช้ความรุนแรง อันจะนำไปสู่การสร้าง ความยั่งยืนต่อการลดความรุนแรงในสังคมได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การกำหนดนโยบายวาระเร่งด่วนแห่งชาติในการลดความรุนแรงเพื่อนำไปสู่แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรง เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงร่วมกัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาคการใช้ความรุนแรงในสังคม คือ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดวาระ 2030 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (The 2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งที่ประชุม UN Sustainable Development Summit ลงมติรับรองเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ.2015 กำหนดเป้าหมายทั้งสิ้น 17 ข้อ โดยเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติในวาระ 2030 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเกี่ยวข้องกับการลดความรุนแรงในสังคมเพื่อเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) นโยบายควบคุมอาวุธปืนในสังคมไทยเพื่อควบคุมการออกใบอนุญาตในการครอบครองอาวุธปืน และมีมาตรการในการปราบปรามในการพกพาและใช้อาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งมีการรณรงค์และการปราบปรามการครอบครองและการพกพาอาวุธปืนอย่างจริงจัง

3) นโยบายในการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อสตรีเพื่อแก้ปัญหาคความรุนแรงต่อสตรีซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาคความรุนแรงในครอบครัว อันเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาคความรุนแรงอื่นๆ ในสังคม

4) การจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ที่เกี่ยวข้องกับคความรุนแรงในสังคมไทยและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคความรุนแรง ได้แก่ หน่วยงานทางด้านสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อนำฐานข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงในระดับชาติ เพื่อส่งเสริมการป้องกันปัญหาความรุนแรง ได้แก่ การส่งเสริมและเปลี่ยนแปลง ค่านิยมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง การพัฒนาความมั่นคงระหว่างเด็กและพ่อแม่หรือผู้ที่เลี้ยงดูเด็ก การพัฒนาทักษะในการใช้ชีวิตต่อเด็กและเยาวชน การลดการใช้สุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ลดการใช้อาวุธ และการลดความรุนแรงโดยการใช้หลักทางศาสนา

2) การดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง อาทิ การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้ที่ใช้ความรุนแรงเพื่อระงับความโกรธ และการควบคุมสติ เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำภายหลังกลับคืนสู่สังคม

3) การส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพื่อนำมาใช้จัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ในชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรี โดยเฉพาะประเภทปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

4) การส่งเสริมเครือข่ายความเป็นหุ้นส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง อาทิ เครือข่ายควบคุมสุรา ยาเสพติด เครือข่ายควบคุมอาวุธปืนในสังคม เครือข่ายสื่อสารสร้างสรรคในการลดความรุนแรง

5) การนำแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ไปประยุกต์ใช้ในการลดความรุนแรงรูปแบบอื่นๆ ในสังคม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) การนำผลการศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงด้วยแนวทางการเคารพต่อความเท่าเทียมกันของสตรี (RESPECT) ไปศึกษาต่อในพื้นที่อื่นๆ

2) การศึกษามาตรฐานสากลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ นำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2566). *รายงานการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ประจำปีงบประมาณ 2566*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/domestic-violence-2023>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2566). *รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2565*. <https://www.djop.go.th/storage/files/2/รายงานสถิติคดี%202565.pdf>
- กรมสุขภาพจิต. (2561). *เผยเด็กไทยถูกรังแกในโรงเรียนเป็นอันดับ 2 ของโลก*. ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7. <https://mhc7.dmh.go.th/12/10/2018/6736/>
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง และคณะ. (2565). *รายงานวิจัย เรื่อง การบูรณาการแนวทางการสร้างสังคมไทยไร้ความรุนแรงตามมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย*. ทูลสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ภายใต้แผนงานวิจัยท้าทายไทย: สังคมไทยไร้ความรุนแรง (ปีที่ 2). คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Earlywarningproject. (2023). *Countries at risk for mass killing 2022–23: Early warning project statistical risk assessment results*. <https://earlywarningproject.usmmm.org/reports/countries-at-risk-for-mass-killing-2022-23-early-warning-project-statistical-risk-assessment-results>
- Global Terrorism Index world map. (2023). *Global terrorism index report*. <http://globalterrorismindex.org>
- Galtung, J. (1996). *Peace by peaceful means: Peace and conflict, development and civilization*. SAGE.

- GunPolicy. (2017). *Deadly roll call, estimated number of firearms in Thailand as of 2017*. <https://www.gunpolicy.org/firearms/region/Thailand>
- Institute for Economics & Peace. (2023). *Global Peace Index 2023*. <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2023/06/GPI-2023-Web.pdf>
- Krug, E. G., Dahlberg, L. L., Mercy, J. A., Zwi, A. B., Lozano. (2002). *World report on violence and health*. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/42495>.
- Security, Crime, and Intelligence Innovation Institute. (2023). *The Cardiff Model for Violence Prevention*. <https://www.cardiff.ac.uk/documents/2665796-the-cardiff-model-for-violence-prevention>
- Small Arms Survey. (2023). *New Small Arms Survey Annual Report 2023*. <https://www.smallarmssurvey.org/>
- UN Women. (2020). RESPECT Women: Preventing violence against women-Implementation package. <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/RESPECT-implementation-guide-Overview-en.pdf>
- WHO. (2002). *World report on violence and health*. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43014/9241592079.pdf>
- Worldpopulationreview.com. (2023). *Crime Rate by Country 2023*. <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/crime-rate-by-country,%202023>